

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS: BARANYAY LAJOS.

Előfizetési árak

Melyben:		Vidéken:	
1 óra	1 K.	1 óra	1:50 K.
1 évre	3 K.	1 évre	4:50 K.
1 évre	6 K.	1 évre	9 K.
1 évre	12 K.	1 évre	18 K.

Megjelenik minden hétköznap este 8 órakor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Szent István-tér 1.

TELEFON 200.

Egyes szám: 4 fillér.

Hirdetés díjszabás szerint.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: Baranyay Lajos.

A franciák vallásossága.

A franciák úgy tüntetik fel magukat, mintha a világháborúban ők volnának a katolikus vallás védői. Még a püspökök körleveléi sem mentek e felfogástól. „Istennek szüksége van Franciaországra, Franciaország a katolicizmus védője” olvassuk lapjaikban. „A francia katonáknak Krisztus és Mária katonája, Franciaországért meghalni annyi, mint a kereszténységért meghalni” írja a combriai érsek: „Franciaország az egyház leghűségesebb szolgálója” írja a versaillesi püspök pástorlevelében.

Nézzük közelebbről, hogy melyik fél, a francia vagy mi becsüljük és védjük-e jobban a katolikus vallást!

1905 óta a francia állam teljesen szakított az egyházzal. A törvény magánügynek jelentette ki a vallást, a hitközségeket osztályos privát céltól tartja, mint pl. a sportegyletet. A katolikus vallás gyakorlását magántársulat címén az állam ott akadályozza, ahol csak tudja. Imerjük a francia állam magatartását, elveit és tetteit az egyházzal szemben. Nemcsak templomait, kelyheit, alapítványait rabolta el, hanem még az istentiszteletet is rendőrileg szabályozta. Az iskolából eltiltotta a hittan tanítását. Vannak ugyan u. n. „szabad iskolák”, hol tanítanak hittant, de állásával játszik az az állami hivatalnok, ki ide járítja gyermekét. Egy francia földre menekült belga nőtől, kinek férje francia fronton harcol, megvonták a hadiségelyt, mert katolikus „szabad iskolába” járatta lánykáját.

A francia kormány viselkedésében a háborúban sem látnunk változást.

A lyoni érsek 180.000 aláírással kérényt nyújtott be a köztársasági elnökhöz, hogy engedélyezzen közös imákat „Franciaország nevében Franciaországért”, minthogy u. i. a vallást magántársulatnak tartják, nyilvános összejövetelt s istentiszteletet csak rendőri engedéllyel szabad tartani. Az ér-

sek kérését elutasították. Ugyan ő kérte, hogy az elűzött apácák visszajöhessenek sebesült katonáikat ápolni. Elutasították. Korházza békében sem volt szabad papnak bemenni, ma sem: csakis ha egy beteg írásban kérelmezte a pap-bebocsátását és akkor is egyedül a kérelmező beteggel volt szabad beszélnie. Így ez ma is. Sőt minden katonai kórházban felhívást függesztettek ki, mely szerint a katonának joga van megtiltani, hogy pap lépjen ágyához és egyetlen katonát megtilthatja, még ha a szobában fekvő bajtársai mind kívánják s írásban kérelmezik is, hogy a kórteremben beteg bajtársra ágyánál bármiféle vallási cselekedetet (gyónás, áldozás, utolsókenet) végezzenek s ezzel ott „izgassák”. Egyházzal csak az temethető el a katonák közül, ki azt eléteben írásban kérte.

Minthogy csak írásbeli hívásra léphet be a pap a kórházba, a francia papság, hogy a sebesültek helyzetén segítsen, nyomtatványokat osztott ki. A kormány beiltotta. Senkinek sem szabad a kórházakban rózsafüzért, szentképet vagy érmet adni, még ha kéri is a katonát. Egy plebánost törvény elé vittek, mert egy elesett katonáért ünnepélyes gyászmisét mondott, holott erre nem volt engedélye.

Egy liberális német lap megbotránkozással nyomtatott francia levelezőlapokat közöl, melyek a francia katonák Miatyánkját és Hiszekegyét mutatják be. Miatyánk így szól: „Mi Joffreunk, ki a hőveszárókban vagy, legyen dicsőítve neved, legyen meg a te akaratod. Add meg nekik (németeknek) mindennapi kenyérüket (75-ös gránátot). Add meg nekünk is ismét az ofenzívát. Ne engedj minket a teutonok martalékául, hanem szabaddis meg a boschektől.” Ez valószínűsége kéromkodás. Hasonlóképpen parodizálják a Hiszekegyet. E képeslapokat ezrével terjesztik a katonák között. S ezt a kormány nem tiltja be, de a nyomtatványokat,

melyen gyóntatását s egyházi temetését kéri a katoná, azt igen.

S még a franciák féltik tőlünk a katolicizmust!

A francia kormány viselkedése nekünk nagy memento. Nálunk nincs úgy, mint a franciáknál. De köztünk élnek s nagyobbbrészt a front mögött küzdenek azok, kik a francia állapotokat akarják nálunk is megvalósítani. Főleg a politikában hatalmasak. Politikai hatalommal politikai szervezetséget s pártot kell szemben helyezni. Bármennyire is igaz, hogy a forum katolicizmusa a templomból táplálkozik, a játszma nem a templomban, hanem a forumon fog eldőlni.

Ismétlem, ne gondoljuk, hogy a francia elvek apostolai nálunk alusznak.

Háború.

Amerika

A német-amerikai konfliktus elintézésében semmi olyan még nem történt, amit a két állam kormánya már a nyilvánossággal közölhetne. Ugy a német, mint az amerikai lapokból kétségtelenül kiderül egy, hogy a német kormány a legbecsületesebben akarja elkerülni az Unióval való konfliktust. Németországban megvan a hajlandóság az ügyek békés elintézésére és most már az a fontos, hogy Washingtonban ne gördítsenek leegyészhetetlen akadályokat a meg egyezés elé. Amerika békének sorsa ma még Amerika kezében van. Németország el akarja kerülni az Amerikával való szakítást, amiről leginkább Gerard berlini amerikai nagykövet és a berlini amerikai kolónia győződhetnek meg. Egészen bizonyos, hogy ezen a héten még nem történik döntés. A német kormány alapos és részletes választ akar küldeni Amerikának és ehhez néhány napi időre van szüksége. Wilson ujra kijelentette, hogy tovább nem tárgyal, hogy ez a jegyzék volt az utolsó szó, így tehát a német válaszigyeknek annál is inkább megfontolt kell, hogy legyen.

Olasz harctér.

A tenger melléki harc vonalon a tűzrésegi harc tegnapi és ma éjjel helyenkint igen élénk volt. Este Salztól keletre újból elfoglalt árkaink ellen pergőtűz in-

dult meg. Az erre következő ellenséges támadást visszavertük. A Monte San Michele délután mindentéle kaliberű ágyú heves tüze alatt állott. A toelmeini hídfőnél és ettől északra tűzrésegtünk erős hatást fejtett ki az olasz állások ellen. Flitschnél csapataink elűzték az ellenséget a Rombonterületen birt egy támaszpontjából és az alpin meg szálló csapat egy részét elfogták.

A Rudnay-ügy tanulságai.

A botránny országos, hát csak foglalkozunk vele. S módfelett tanulságos. Lássuk csak!

Rudnay Alajos bajmóci prépost neve nem először szerepel a nyilvánosság előtt. A most ötvenkilenc esztendő pap pályája sokban eltér más közönséges papi pályáktól. Ne menjünk vissza nagyon messze. Csak az 1910-iki Lukács-választásig. Az ambiciózus prépost felelősködött a nagy politikai harcra, azaz a kútió szimattal megérezte, hogy hol az ő helye. A régi Tisza Kálmán-éra tanulságai még élnek emlékezetében éltek s jól ismerte a régi liberális háziadást:

Hol a hatalom, ott a pénz,
Hol a pénz, ott a szavazat,
Hol a szavazat, ott a mandátum,
Hol a mandátum, ott a jövő,
Hol a jövő, ott az infula,

nem közönséges, hétszázötven holddal bélelt préposti infula, de a másik, amely sokkal több földdel jár és hatalmasan emberek, lelkek fölött az emberi kor legvégső határaig.

Ezen régi, a nyolcvanas években túllontul kipróbált után indult el Rudnay Alajos Privigyére, a keresztény néppárt régi, hűségese kerületébe. Az eredmény nem is lehetett kétes; a prépost ur győzött 53 szótöbbséggel. Győzhetett volna, ha akart volna, 553-mal, meg akár 1553-mal is.

Ettől kezdve dédelgetett kedvence lett a prépost ur Lukácsnak, Tiszának, Representációspristerieje a munkapártnak, szívéhez nőfi, felvilágosodott derék papja a Budapesti Hirlapnak, falförökosa a néppártnak. A kuriai bíraskodás ítélete elől aztán meglepett, mandátumát leletette. A pályá egyelőre pihenőhöz ért.

A háború kitörésekor újra működni kezdett a jó szimat. A háború jó dolog, sok pénzt lehet alatta szerezni, csak érteni kell a módját. Igaz, a hívek helyett marhákkal kell foglalkozni, a templom helyett istállóval törődni, furcsa nevű emberekkel érintkezni.

Ez új dolog volt a prépost ur előtt. Az *ítadás* és *sózás* nem. Ezeket ismerte. Sebah, ha a Koh-noknak, Rothmüllereknek, Krauszoknak, Goldnereknek (mert az *ily nevű* emberek most is csodálatosan nagy számban szerepelnek ebben a hadseregszállítási ügyben) van is esetleg szaguk, de a pénznek nincs. Ezek elgondolása alapján lett a bajmóci prépost a hadsereg marhaszállítója. Ministeriumokban, intendaturákon jár, bécsi asszonyok szalonjaiban vizitelt, igéri, hogy „kedves Rotyikáját akár tokaji borral fogja megke-resztelni”, csak legyen pénz; sok pénz.

Ez a liberális pap. Ma a vád-lokát padján ül. A peröntő igaz-ság kívánásával szívünkben várjuk a bekötőtszemű istennő szavát. És szánjuk a szegény, szegény embert.

A Budapesti Hírlap is szánja, még mindig szánja. Gyámoltalan valtomásait gondosan megfésűlve bocsátja olvasói szemé elé, a mentő részletek kiemelve, a szá-nalmasak, a komikusak eltűntetve. Hiába, a régi szerelmet nagyon nehéz titkolni.

Jól emlékszünk rá, micsoda fel-háborodással követelte a magyar sajtó vagy kilenc év előtt Husz Abraham felakasztása alkalmával a halálbüntetés eltörlését. Aztán került-fordult a világ sora és. Mis-kolcon is meg Temesvárotól is zsidót gyilkolt keresztény embert akasztottak. Ekkor már megeng-edhető lett a halálbüntetés. Ez a kis kópönyvegforgatás jut az eszünkbe most, a Rudnay-eset kapcsán.

Másfél év óta nincsen pap hogy a hadseregszolgák díszes ne-

veivel ne találkoznánk. Ezek a ne-vek kilencven százalékban nem magyar és nem keresztény nevek. Nem mások. S ezek a nevek mindig garmond kompressz sze-déssel, lehetőleg elbujítva jelen-nek meg a *Világban* meg a *Nép-szavában*. Igen sok — köztük a világot megváltó szociáldemokrata vezérek hitsorsosa, meg szabad-körmives testvér. Szóval: értjük, értjük.

Most aztán, hogy ugyanazon okból pap került a vádlottak pad-jára, megoldódnak a zabolára fű-zött nyelvek, megnyílnak a hall-gatásra kárthatólatok ajkák s dől a szó, folyik a tinta ott a tulod-alon. Most meglátják a hadseregszolgák minden gazságát. És meg is írják. Hogy ezek a családok „mindnyájunkellen véteneik”, hogy a hadsereg fegyveres erejét bēnít-ják”, „hogy végre az igazság fény-szórója rátündököl erre a söté-tésre s az egész ország lidércnyomás alól szabadul fel.” Hogy „a pör aktát ijesztők”, hogy „középkori (dehogy is középkori! Szerk.) förtelmek büzlének ebben a mocsaras ügyben”, hogy „érte-nők a bűnösöket, ha az orosz hadseregnek szállítottak volna”, stb. Most remélik, hogy a magyar igazságszolgáltatás kardja jó és bátran tud sújtani vele, „ha pedig nem elég éles, kérje kölcsön egy szegény, szegény öreg nép-főlkelünk szuronyát”.

Mi is ezt várjuk, ezt reméljük. Kettőnk között csak az a külön-b-ség, hogy mi *most* is reméljük és várjuk, odaát pedig *csak most* let-tek a kérélhetlen igazságszolgálat-nak ilyen nagy, őszinte barátai-vá. Mert ez a hang odaát egészen új, egészen szokatlan. Mikor a honvedeink ezrei megfagytak ott fenn a Neumann Lászlók posztó-jában, papirosbakancsában, akkor

ezt a hangot nem hallottuk. Rend-ben, megjegyezzük magunknak.

Még valamit. Bertrin mondja: „Bizonyos, hogy mióta biztos ősz-szehasonlítást tehetünk, azaz, ami-óta kriminálstatisztikai adataink vannak, a papság és a szerzetes-rendek képezik nyilvánvalólag, hivatalosan s az ellentmondás minden lehetőségének kizárásával az ország morális elitjét.” Meg-valljuk, hogy ennek így is kell lennie és nagyon szomorú lenne, ha nem így lenne. S hogy így van, mutatja az ellenség diadalordítása, — mint a jelen esetben is — ha egy pap kerül a vádlottak padjára a sok-sok ezer más mellé. Nagy öröm, mert — ritka öröm. Nekünk

meg az a vigasztalásunk s egyben nagy büszkeségünk, hogy a baj-móci prépost abból a fajtából való, melylyel odaát szívesen barátkoz-nak. Míg bajba nem kerül. Akkor aztán megrugdadják. Mint a mel-lékelt ábra mutatja.

Befejezés. Ha a papság tényleg „az ellentmondás minden lehetősé-gének kizárásával az ország morá-lis elijé”: honnan van az, hogy nincs ma társadalmi osztály, mely-et galádabb, híványabb módon és több szívóssággal támadnának, mint a papság? Jóbarátok, egy-irányu emberek nem bántják egy-mást. Ha tehát a papság *morális elit, kicsodák* az ellenségei? Kátó.

Fejérvármegye hadikórházai.

Abán
a róm. kath iskola két termében 24 és a ref. iskolában 11 ágyas kórházat állított föl a helyi jóté-konyáság, az utóbbi kórház azon-ban 1915. december 31-én meg-szűnt. A társadalom 490 K. 77 f. készpénzzel, továbbá ágyakkal, fehéreművel, dohánnal és ciga-rettával látta el a kórházakat, melyekben az élelmezés házilag eszközöltetett. A sebesültek ellá-tása körül leginkább Horhy Flóra és özv. Farkas Mórinc né buzgólkodtak. A községhez tartozó Fel-sőszentiván puszta kastélyában gróf Zichy Ráiael is tartott fenn 40 ágyas kórházat, amely 1915. augusztus haváig teljesített feladát.

Agárdon
a gróf Nádasdy család bökézfűse-géből a megfelelően berendezett kastély szolgált kórháznak, mely-

nek ápolónói teendői körül legin-kább Frank Gézáné és Bárdossy Lajosné, az adminisztrációban pe-dig Frank Géza és Jelinek Antal buzgólkodtak. A kórháznak 310 betegje volt 9720 ápolási nappal. A kórházat a grófi család bocsá-totta a katonaság rendelkezésére.

Kápolnásnyéken
házi ápolásban részesült a külön-böző családoknál 68 sebesült 2108 ápolási nappal. Az ambulans kez-elésben, a katonák gondozásában özv. báró Gudenus Gézáné, Mesz-lyen Mimi, Ella és Lili, báró Mandorfi Anna, dr. Spáth Hen-rikné fejtettek ki elismerésre méltó jöszivű buzgóságot, a helyi tár-sadalom pedig bőségesen jutatta adományait a katonáknak.

A körorvos-buzgókodása ápo-lónói tanfolyamot is rendezett, amelyen 42 hölgy sajátította el a betegápolás szükséges tudnivalóit

— Nem ismered az életet. Hagyd rám, Eljő majd az idő... De menj már — pihenni gyerme-kem.

Dóra sóltan engedelmeskedett. Nyugalom volt szüksége. De a nyugalmat nem találta meg.

Anyjának ölfedezése új, szo-moru világot vetett életére. S ha jövőjére gondolt, összezorult a szíve önkénytelenül. Nem anyja terve bántotta. Hiszen annál sok-kal büszkébb volt, hogysem magát ily köznapi szerepre lealazza. A szíve fájt, remény és kétség tanyája volt keble, mert ő már szerelt.

Önkénytelenül lopódzott ez ér-zés szívébe, mint a napsugár a a bimbó rejtékébe. Nem küzdött ellene.

Szive azt sugta neki, joga van a boldogsághoz: egyszer minden kebel álmodik.

Álmodott ő is s a tiszta lélek egés oadaásával csüngött ez ál-mokon. Tavasszal fakadt a sze-relem szívében. Azóta a szabad természetei régen elfeledte már az

S a nyermény? — kérde reszke-hangon a leány, melyből anny szemrehányás hangzott, a mennyi fájdalom.

— A nyermény egy gazdag férj, — fejezte meg minden szót hangsúlyozva Andor Kristófné.

— Soha! — pattant föl helyé-ről a leány. Arcán fájt határozott-ság ült.

— Ismét szünet állott be.

Dóra méltóságos megjelenés volt azzal a nemes méltatlankodással az arcán, azzal a büszke-séggel magas homlokán, mely a két gyertya lobbanó világánál olyan misztikus — kifejezést öltött.

Egyik kezével a zongora billen-tyűin bábált, a másik vonzó természetességgel simult világos ruházatához. Egész lénye sértett büszkeségről tanuskodott.

Andorné ennyire nem számított. Abban a jöszivű, gyöngéd, gyer-meteg leányában először érezte nőnek jellemét. Nem folytatta tovább, annyit mondott mindössze még:

TÁRCA.

A sorsjegy.

(Folytatás.)

Andorné látván, hogy fölvetett kérdésére választ nem nyer, magától folytatta:

— Lásd, gyermekem. mi szegényül nem élhetünk. De miután gazdagok már nem vagyunk, meg kell önzünk mégis az Andorné nimbusát. Tennünk kell róla, hogy gazdagoknak tarstsnak.

— S a közvéleménynek áldoz-dok föl vagyonunk romjait? — szóalt meg — szomoruan a le-ány.

— Nem áldozunk mi semmit, Dóra. Ugy vagyunk, mint aki százezrekből megmaradt százát sorsjegyre bizza, olyan sorsjegyre melynek nyernie kell.

A fiatal hölgy fölemelte fejét, mintha kérdeni akarta volna:

— És e sorsjegy?

— E sorsjegy te vagy, leányom — egészíti ki az anya.

SÖVEGJARTÓ vászonáruhaza, Barátok épülete.

Nagy választék

fehér és színes barchetok karton, schiffon és damastból. Különféle vásznak, törölközők, abrosz, lepedők és zsebkendők-ből. Ágy- és asztalterítők, szőnyeg- és matracszövetekből.

OLCSÓ

szabott árak.

és ezek valamennyien beléptek az országos Vörös-Kereszt-Egyesület tagjai közé. Ugyancsak a körösvárosi megalakította a Kápolnásnyék velencei fiókot, amelynek ezidőszereint 200 tagja van.

Lovasberényben

gróf Cziráky Antal engedte át az egyik alkalmas házat kórháznak, amely 1915-ben 254 beteget ápolott. Önkéntes ápolónők nem működtek, a megfogadott személyzet a községi előjáróság felügyeletével teljesítette teendőit. A lakosság jószívúsággal hozzájárult a kórház élelmezéséhez, mely házi kezelésben és állandó felügyelet alatt volt. Gróf Cziráky Antal jótevőségét nagyon sokszor és sok tekintetben tapasztalta a kórház, amelynek betegei halálával gondolnak a Lovasberényben töltött időre.

Nagylángon

gróf Zichy János tartott főnn saját költségén kórházát a kath. iskola helyiségében. Ez a kórház 124 beteget részletes gondos ápolásban gróf Zichy Jánosné vezetésével és Wágner Margit közremunkálásával. A kórház fenntartásához a helyi társadalom semmivel sem járult, a katonai kincstár sem fedezte a kiadásokat, ezek egészen gróf Zichy János nemes szívéből kerültek ki, naponta és fejenként átlag 4 korona értékben, a háború egész tartalma alatt 25—30000 korona összeggel. A kórház 1916. január 1-én megszűnt.

Mindenki tegye meg kötelességét.

Ellenségeink miután véres fejjel győzöttek meg arról, hogy a legverese mérközésben mindig ők maradnak alul, a kiéheztes politikájához fordultak. De mert — hála az áldott magyar földnek — élelmiszerek dolgában jobban állunk, mint akár-melyik etente-állam, pénzügyi téren akarják megvalósítani kiéheztes tervüket, amelyet tehát arra építettek, hogy addig huzzák a háborút, amíg pénz-büllleg kimerülünk.

Az első három hadikölcsön fényes eredményei azonban alkalmaskak voltak arra, hogy lehűtsék ezt a nagy kiéheztes kedvet. Minket és dicső szövetségeseinket ezen a téren sem lehet legyőzni, amit az etente kénytelen kellett kezd már belátni. Már szelidebb hurokat pengetnek, már Asquit sem akarja megsemmisíteni Németországot.

A most kibocsátás alatt levő negyedik hadikölcsön van arra hivatva, hogy ellenségeinket végleg kiábrándítsa győzelmi reményeikből. Soha jobban nem választotta volna meg a kormány a kibocsátás időpontját. A pénzösség szinte hihetetlen arányokat ölt, a földművelés, ipar és kereskedelem a háborús konjunktúrából igen nagy hasznot húz és — ami a legfontosabb — most már úgy be-

gyagynak rendezkedve, hogy már nem is vagyunk ráutalva a külföldre, a háborús szükségleteket minden irányban magunk pótoljuk. A háború rengeteg költsége tehát itthon marad és új erőt ad az újabb győzelmekhez. Ebben a nagy pénzösségben tehát keresve sem lehet olyan jó tőkegyűmölösöttes alkalmat találni, mint amilyen a hadikölcsön jegyzés, amely tehát nemcsak a hazával, de önmagával szemben is kötelessége minden magyar embernek.

Amikor fiaink, testvéreink a becsület mezején, a harc téren egészségüket, testi épségüket, életüket, mindenüket kockáztatják, az itthonmaradottakat a hadikölcsön jegyzés hazafias kötelességének teljesítésére hívja fel a kormány. Jegyezzen tehát tőle — tetszőleg — minden magyar ember hadikölcsönt. Mutassuk meg ellenségeinknek, hogy mi ebben a háborúban csak győzhetünk, mert itt mindenki teljesíti kötelességét.

Székesfehérvár a kulturális fejlődés útján.

Irta: Fábian Gáspár.

(Vége.)

Ha valahol, úgy városunkban fontos volna — lehet különben, hogy megvan már — egy erdei iskola létesítése, tudóbetegegyan gyermekek részére. (Dehogy van! Még az egészséges gyermekek részére sincs elegendő iskola. Szék.) A tudóbetegegyan gyógyításának az erdő, a szabad élet tan, az egyetlen célra vezető eszköze. Itt Pécselt, Berlin-Charlottenburg példájára fogják létesíteni. Nem tudom, mi van a sósói sportteleppel, melyet évekként előt meg mi, vén fiúk alapoztunk meg, mely élénk sportélet kifejlődésére vezetett.

Jól éssik megemlékezem az első lelkes sportemberekről, Lichtnekert Lászlóról, Hurbán Istvánról és Fister Lajosról. Ha annak idején ezt létre tudták hozni, miért ne lehetne ma egy nagyobb szabású sportház létesíteni?

Fürdőink elhanyagoltak. Főképp a régi szép Közászkert érdemelne nagyobb gondozást és befektetést. Városunk mérnöki hivatala ki is dolgozott erre egy szép tervet, mely valószínűleg rövidesen fel is épül. Szükségünk lenne fedett téli néptudóre is, csak az a pénz ne okozna annyi nehézséget.

A közegészségügy terén halaszthatatlan immár a modern közbiztonsági, állandó vásárcsarnok és fertelenítő intézet létesítése.

Hiba, az első az egészség! Itt nem lehet, nem szabad sokat gondolkodni, itt tenni kell. Főképp városunknak, mely fekvésénél fogva nem épen a legjobb egészségnek örvend.

Szociális téren, az ipari és gazdasági munkásházakon kívül a hatóságok cselédközvetítésére és a cselédotthonra szolgáló épületek mielőbb kell állnia. Az árva ház és

aggintézzel kapcsolatos szegényháznak és cselédotthonnak, nem szabad soká késnie. Úgy tudjuk, a háború után e rendkívül fontos ügy elintézése a második építési ciklus legelső feladatát fogja képezni.

Ezen ciklus egyik tervbevett és elodázhatatlan alkotása a városi szék-háznak kell lennie. Városunk nagyszabású polgármestere, dr. Saára Gyula, ki Székesfehérvár nagyváros széppé való tételén oly sokat tett és tesz, meg fogja találni reá a módot, hogy városunk első épülete ne egy simplex, toldott-fódott ház, hanem városunk tradícióinak, fejlődésének és jövőndő nagyságának megfelelő alkotás legyen. Bizodalommal tekintünk polgármesterünk proppozíciói elé, s nagy koncepciójának minél tökéletesebb megoldását minden erőnkől támogatjuk.

Meg kell említenünk még, amit különben már évekként ez előtt sürgetünk e lap hasábjain, a városi bérházakat. Ezekkel kapcsolatban egy nagyszabású modern szálló okvetlen létesítendő. Városunknak nincs ma szállója. Nagy baj ez, főképpen idegenforgalmunkat tekintve. Ezt a fontos ügyet a városnak nem szabad a kezéből kiengedni, mert jövedelmező is, és szükséges is.

Sokat lehetne még írni, sok eszmét nyújtani, hogy Székesfehérvár a fejlődés útjain járva, mily irányokat kövessen, hogy egy lakosságának az élet könnyebb elviseletét lehetővé tegye, mint pedig kifélé is hirt és nevet sze-eozzen magának. Annyi feladat vár megoldásra, hogy ha még meg volna a létesítéshez szükséges pénz is, még akkor sem győznék a szükségletek kielégíteni.

Valóban ide providentialis férfiak kellene, akik nem a begubózás, hanem a rettenetes politikáját, hanem az alkotás megvalósítását, a folytonos fejlődés útjait követik. Igaz, hogy aki dolgozik, für és fejezést, munkája közben itt-ott sikerelenség is érheti, de ez nem baj. Mindig többet ér az, ki Istentől adott talentumait forgatja, mint aki elássa azt, tehetségeit véka alá rejti. Székesfehérvárt a multban az ilyen begubózott tehetségek ölték meg, vetették vissza. Rajtunk áll, tölünk függ, hogy minden erőnkkel azokat támogassuk, kik városunk fejlődésén lelkesen dolgozva nemcsak akarnak, de tudnak is tenni. Itt irigykedésnek, széthuzásnak, akadékoskodásnak helye nincs! Itt van annyi munka, hogy ha még tiszter annyian volnánk, mindenkinek jutna bőven, csak győznék végezni. Itt marad a dicsőségéből az eljövendőknek is, nem kell félni.

S ha városunk minden fia megéri az idők szavát és összefog, a közös jólét rendezésére, ha nem lesznek kicsinyes akadékoskodók, szüklátó, csak a saját hasznukat tekintő egyének, kik közös nagy javakat rút egyéni önzésből megakadályozni merészlik, akkor talán a mi városunk isr nem csiga lépésekben, hanem ko unkhöz illő villamos sebességgel fog tovább haladni a modern fejlődés útján.

HIREK.

— Gróf Széchenyi Viktor főispán jubiláló ünneplése Székesfehérvár törvényhatóságánál. Megemlékeztünk arról a kedves jubileumi évfordulóról, amelyhez a város és vármegye köztisztvisletben álló főispánja, gróf Széchenyi Viktor ért. Székesfehérvár törvényhatósága pénteken délután tartott közgyűlést, amelyen a főispánról a részletes tudósítást lapzárta miatt csak lapunk holnap számában fogjuk közölni.

A muzeumegyesület a következő levélben üdvözölte a jubiláló főispánt:

Méltóságos Gróf Elnök Ur! A Muzeum egyesület megatottóság-gal áll az idők gyorsan haladó árjában a határkó előtt, amely Méltóságod sikerben gazdag, eredményről beszélő 10 esztendő emléke.

Megáll és gondolkodik... Elmereng a leltűnt multba, amelynek 5 éve a miénk, azé az egyesületé, amely Méltóságodban, a nemeslelkű, a multhoz vonzó, a kulturális törekvést előmozdítani igyekvő elnököt tiszteli.

Eszébe jutnak a szép szavak, melyeket Méltóságodtól hallottunk egyik felolvasásában, és amelyek nemes becsüléssel jelölték meg a mi feladatunkat. Ezt mondta Méltóságos Elnök Ur: „Össze akarjuk gyűjteni a régi emlékeket, hogy nemzeti nagyságunk dicsőséges multjából erőt, tanulságot merítsünk a jövő harcaira, hogy elmerengve az elmúlt kor ragyogásán kedvet, hitet, lelkesítést, önértzetet váltsunk ki a jövőndő alapjainak lerakására.

Ez a gondolat a mult és jövő egybekapcsolása, érette pedig a jelen mond köszönetet!

Az a gondolat, érdeki lakaszt lelkünkbe és ez az érdeki kíván megnyilatkozni Méltóságod főispáni jubileumának tiszteletűl besugárzott ünnepen.

Fogadj szívesen üdvözetünket, amely igazlelkűből jön, hogy igaz lélekre találjon!

— Kiténtetett ezredes. Schmidt Ágoston ezredes, a 35. gyalogezred ezredparancsnokát a vas-koronarend III. osztályával tüntette ki a király. Schmidt ezredes erélyes és tapintatos kormányzásával elérte azt a várt eredményt, hogy azok a surlódások és kellemetlenségek, amelyek az ezred esch ajku legényei és a város közönsége között ugyancsak gyakran előfordultak, teljesen megszűntek s a mostani helyzet a legjobbnak mondható. A szimpatikus ezredparancsnok úgy a civil, mint katonai körökben a legnagyobb tiszteletnek örvend.

— A felsőbb leányiskola ünnepélyére vonatkozó tegnap hírünket kiegészítjük azzal, hogy az előadás mielőtt nap este pont 6 órakor kezdődik. Az intézet az előadásokra senkinek sem küld külön meghívót.

Tavaszi KALAP MODELL újdonságok megérkeztek; bő választék áll az úrhölgyek rendelkezésére, úgy az egyszerűbb, mint a lelegegánsabb formákból. Közismert női szabóságomban készült

blouzokból óriási választék. OLCSÓ ÁRAK.

KALAPOK ÁTALAKÍTÁST ELFOGADOM.

Radó

női divat különlegességek üzlete, Nádor-utca 1. sz. — Telefon 341.

— **A hentesiparosok kérélmé.**
Tegnap még csak azt kérték a hentesiparosok, hogy a maximális árakat emeljék fel, ma pedig már a hentesek a maximális árak eltörlését kérik a polgármestertől. Azt mondják, majd ők állapítják meg az árakat, a hatóság pedig csak ellenőrizzé. Mindenesetre ez még érdekesebb kívánság, s kíváncsian várjuk, hogy mire fog vezetni.

— **Dr. Prohászka Ottokár hadiárvalháza** Vértescsaba községből pótólág 10-70 koronát küldtek, mint gyűjtési összeget. Itt említjük meg az „Ottokár hadiárvalház” levélzáró bélyegeit, amelyek a szerkesztőségben és üzletekben kaphatók, s amelyeknek értéke szintén a hadiárvalház céljait szolgálja. Ezzel a csekélységgel mindenki támogathatja az igazán nemes ügyet, s reméljük, hogy támogatják is.

— **Az élelmiszerelejtők és árdágitók ellen.** Megirtuk, hogy a székesfehérvári rendőrség komolyan és szigorúan lép fel az élelmiszer eldugók és árdágitók ellen. Simon Sándor főkapitány, mint a bűnügyi rendőrség vezetője kérelmetlenül irtóhadjáratot indít a fogyasztóközönység legnagyobb öröme az élelmiszer elrejtők ellen. Állandóan nyomoztatni fogja az ilyen kunjunktura spekulánsokat, hogy irgalmatlanul megbüntesse őket a kiveteles törvény alapján, amely két évi börtönről és huszezer koronáig terjedhető pénzbüntetésről beszél. Rendőrségünk erélyességéért már eddig is hálás lehet a közönség, ha azonban a kunjunkturások ellen megkezdí az irtóháborút, még nagyobb hállára kötelez bennünket. Mert már igazán ideje, hogy vádlottak padjára, onnan pedig a börtön sötétségére kerüljenek azok, akik a nagy megpróbáltatások idejéit arra használják fel, hogy tisztességtelen módon gazdagodjanak meg. Egy perig se késsen bünygyi rendőrségünk ezzel a purifikáló munkájával, a közönség pedig legyen segítségére a nyomozásban, irgalmatlanul jelentsen mindenkit, aki élelmiszerkészletet elrejt, azokat a forgalomból kivonja, hogy az áremelkedéseket előmozdítsa. Ne sajnálja senki sem a fáradságot, a közérdek ezt nem csak megérdemli, hanem egyenesen megköveteli. A panaszkodásból legyen már elég. Helyette inkább vezessük oda a bünygyi rendőrséget, ahol élelmiszer elrejtést tudunk, vagy méltánytalan árakat követelnek. Legyünk rajta, hogy Simon Sándor bünygyi főkapitányunk minden dicséretre érdemes elhatározása a közönség jól felfogott érdekében minél fényesebb eredménnyel járjon.

A maximális árak be nem tartása miatt is folytonos a sópánkodás és legtöbbször a hatóságra néznek emiatt ferde szemmel, mintha az nem törődne vele kellő komolysággal és szigorúval. Ez határozottan vastag tévedés és a dolog legkönnyebb s igazságtalan elintézése. A lelkiismeretlenség következménye, hogy az eladók rá sem hederítettek a maximális árakra, a hatóság pedig, a rendőrség nem ellenőrizhet minden egyes vásárlást, eladást, hogy betartják-e a törvényes intézkedéseket, természetesen a megsegédőket sem tudja megbüntetni minden egyes esetben. Hogy ez megtörténhessen, a vásárló közönségtől függ. Ne legyen terhére a feljelentés, tegye meg ő is a kötelességét s akkor egyetlen egy ár-

megszegő sem menekül meg büntetés nélkül. A rendőrség maga kéri, hogy ezt a fogyasztók megtegyék. Sági Lajos rendőrfőkapitány már többször kijelentette, hogy adatokkal szolgáljanak neki s akkor ő megmutatja, hogy miként kell elbánni azokkal, akik hekubának tekintik a hatóság parancsát. Ha száz, ha ezer lesz a feljelentés száma, ő nem fog belefáradni a tisztító és büntető munkába. Tesseék tehát megkezdeni. Csak pár hétig jelentsék fel a maximális árak megszegőit, meg az árdágitókat, úgy az élelmiszer, mint egyéb ipari, kereskedelmi cikkeknel, meg az élelmiszer elrejtőket, meglátják olyan rend és törvénybetartás lesz minálunk, hogy öröm lesz nézni. Finale: a fogyasztók ne panaszkodjanak, hanem cselekedjenek.

— **Mikor zárnak a kereskedők?**
Kölcseknős megegyezés folytán az összes helybeli kereskedők az új időszámítás szerint május elséjétől üzleteiket este pont 8 órakor zárlják, kérik a vevőközöniséget, hogy bevásárlásaikat jóval előbb eszközöljék.

— **Adomány a hadikórházaknak.**
Aulik Józsefné ezredesné a Szent István tere hadikórháznak lisztet, a régi árvalház hadikórháznak burgonyát adományozott, amelyért hálás köszönetet mond a kórház vezetőse.

— **Térzene.** Vasárnap délelőtt fél 12-től fél 1-ig térzene lesz a Zichy-ligetben a Vöröskereszt javára. Belépődíj 20 fillér.

— **Eltűnnek a gyermekkatonák.**
Végre nálunk is megjelent a rendelet, amely szerint tilos gyermekeinket katonai formaruhába öltöztetni. Aki nem respektálja a rendeletet, 200 koronára büntetik.

— **Felakasztotta magát.** Tóth István 67 éves napszámos pénteken reggel a Deák Ferenc utca 18. szám alatti lakásán a mestergereudára felakasztotta magát. Mire a felesége hazament, már halott volt. A hatóság megadta a temetési engedélyt.

— **Köszönetnyilvánítás.** Minda-zók, akik felejtethetetlen jó férjem elhalálózása alkalmából részvétüket kifejezték, a temetésen megjelentek, a sirra koszorút helyeztek, fogataikat rendelkezésre bocsátották, vagy bármimódon részvétüket kifejezték, hálás köszönetemet fejezem ki. *Öv. Nagy Alfonzné.*

Székesfehérvár szab. kir. város rendőrfőkapitányától.

3499/1916. sz.

Hirdetmény.

A m. kir. miniszterium 1363/1916. M. E. számú rendeletével akkép intézkedett, hogy 1916. évi május hó 1-től bezárolag 1916. évi szeptember hó 30-ig az új időszámítás az eddigi általános egységes középeurópai időszámításhoz képest egy órával (60 perccel) előbbre lesz.

9706.9991./fk. 1914. számú véghatározatommal egyes kormacmak, vendéglők és kávéházak záróráját megszorítottam, úgy, hogy azoknak a régi időszámítás szerint esti 9 órakor üzletüket be kell zárniok.

Tekintettel az új időszámításra, hogy a közéletmezésben zavar ne keletkezzék, ezennel

közöleteszem, hogy mindazon üzletek, melyeknek záróráját hivatkozott rendelkezésemmel megszorítottam, az új időszámítás hatálya alatt és ezen új időszámítás szerint esti 10 óráig nyitva tarthatók.
Székesfehérvár, 1916. évi április hó 27-én.

Sági rendőrfőkapitány.

APRÓHIRDETÉSEK.

Intelligens német lány két lányka mellé keresetlik, Vörösmarty-tér 3.
Egy hasas tehén eladó, Selyem-utca 27. sz. alatt.

Kladdo egy, esetleg két butorozott szoba, konyha és előszobával, magánosan álló házban, szép udvarral. Bővebbet Megyeház-utca 18. sz. alatt.

Gyerekkocsik legolcsóbbtól a legfinomabbig Gerendai Gyula vászón, fehérnemű, gyermek-kelengye üzletben kaphatók, Székesfehérvár, Kosuth-ut. 4.

Egy pár jó igazi igás ló bevontás miatt eladó. Sárió-utca 34.

100 kgr. rézgalic
ÉS ELSÖRENDÜ MOHARMAG
kapható jutányos árban
Strausz Testvéreknél
Vörösmarty-tér 6.

— **Köhögés és rekedtség ellen** a legjobbknak bizonyult háziszere a dr. STÖRK-féle komprimált mellépasztilla. Egy doboz ára 50 fillér. Kapható Szüts Róbert „Magyar Korona” gyógyszerárában, Székesfehérvár, Városház-tér.

LEGUTJABB
női selyem tagal- és szalmakalap-formák.
Legdivavatosabb virág-, toll és kalapdiszkek.
BLOUSEUJDONSÁGOK.
Legolcsóbb árban kaphatók
Kováts Antalnál Székesfehérvár. Városház-tér. —

Uránia színház.
Pénteken, Szombaton,
április hó 28-án: április hó 29-én:
filmszenzáció
DR. IMHOFF
NEUMANN LOTTE
főszereplésével.
HANS LAUD világhírű regénye 6 felv.
A szezon legérdekesebb slagere a Bpesti elsőrangú kassadarabja.
Előadások: **Pénteken fél 7 és 9 órakor.**
Szombaton 5, 7 és 9 órakor.
Helyárak: Páholy 4 személyre 5 korona. Erkély (főntartott ülés) 90 fillér. I. hely 70 fill. II. hely 40 fill. III. hely 30 fillér. — Diák- és katonajegy (a III-ik helyre) 20 fillér. Jegyek Ullmann Imre dohánytözsdejében előre válthatók.